

УДК 33:004

Чумак О.В.¹, Тогобицька Є.О.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-1114 НУ «Запорізька політехніка»

РІВЕНЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ: АНАЛІЗ, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН

Глобальна економіка переживає період масштабних змін, спричинених стрімким розвитком цифрових технологій. Для українського бізнесу цифрова трансформація стає не просто викликом, а необхідною умовою виживання та розвитку на конкурентному ринку, а цифрові технології перестали бути просто інструментом адаптації — вони стали джерелом нових можливостей і переваг.

Попри воєнні виклики, у 2025 році цифрова економіка України демонструє системний прорив у діджитал-інфраструктурі та технологічній інтеграції. На тлі світових трендів, де 66,3% населення мають доступ до Інтернету, наша держава впевнено нарощує свій потенціал, особливо у бізнес сфері та системі надання державних послуг (понад 63% українських державних послуг вже переведено в електронну форму через систему «Дія», де, відповідно до Звіту Міністерства цифрової трансформації на січень 2024 року кількість активних користувачів платформи перевищила 21,7 млн осіб, а

загальна кількість звернень через екосистему перевищила 37 млн). Про справжній «цифровий стрибок» у швидкому розгортанні національних цифрових сервісів за рахунок підвищення прозорості та ефективності державного управління, свідчать і наступні дані світових аналітиків, які показали, що протягом 2018-2024 років в глобальному рейтингу цифрового розвитку публічних послуг наша країна піднялася зі 102 на п'яте місце [1]. Позитивну динаміку своєї діяльності та значний економічний ефект продемонстрував у попередньому році також і вітчизняний ІТ-сектор. Так, за офіційною інформацією Національного інституту стратегічних досліджень, частка ІТ у ВВП за підсумками 2024 року склала 6,2%, із чітким стратегічним фокусом — подолати бар'єр у 10% до 2030 року [2]. Головним каталізатором розвитку національної цифрової інфраструктури стала зміна суспільних умов, у яких українці опинилися після початку повномасштабної війни. Масове переміщення громадян, звернення до іноземних державних структур та необхідність вирішувати складні бюрократичні питання за кордоном зробили цифрові сервіси не лише зручністю, а й життєвою потребою. Саме тому цифрова екосистема швидко зміцнила позиції, ставши інструментом, що здатен спростити найскладніші процеси за лічені хвилини.

Дослідження цифрових практик серед провідних українських компаній, проведене у серпні-листопаді 2025 року за 2024 рік від KPMG - видання про бізнес, інновації, тренди та успішні кейси в різних сферах діяльності - показало, що невизначеність через війну в Україні стала головним стимулом для цифрової трансформації виробничих компаній (34%), а для сервісних компаній цей показник складає 49%. З початком повномасштабної війни в Україні 63% компаній пришвидшили темпи цифровізації та посилили фокус на технологіях, тоді як 31% адаптували стратегії, зробивши їх гнучкішими. Сервісні компанії продовжують приділяти технологіям більше уваги, ніж виробничі. Більшість з бізнесів (біля 95%) запровадила ініціативи, спрямовані на оптимізацію та економію ресурсів. В той же час лише половина з опитаних компаній використовує передові технології для інновацій та прийняття рішень, а до 40% застосовують їх для вирішення логістичних задач.

Що ж до Індексу діджиталізації українських компаній, то він варіюється від 29 до 80 із середнім значенням 55,7. За цим показником до ТОП-10 увійшли компанії у співвідношенні сервісних до виробничих 8:2, а за середнім значенням індексу сервісні компанії перевищують виробничі на 7 одиниць або на 13%. За сферами діяльності бізнесу найвищі середні показники демонструють галузі ІТ та телекомунікацій, будівництва, нафтогазу та торгівлі, тоді як енергетика та фармацевтика займають останні місця. Звертає на себе увагу той факт, що виробничі компанії частіше за сервісні перебувають в діапазоні 30-40 балів, а сервісні — у верхньому

сегменті 70-80. При цьому, розмір компанії також впливає на рівень цифровізації, що підтверджує значення масштабності для розвитку цифрових ініціатив, зокрема: великі компанії мають середній індекс 59, середні — 55, а малі — 41 [3].

Серед пріоритетних напрямків цифровізації українські компанії виділяють покращення ефективності операційної діяльності (74%), збільшення продажів із розширенням клієнтської бази (63%). Водночас створення інтегрованих систем із партнерами та альянсами залишається на периферії уваги (7%). Середні та малі виробничі підприємства зокрема акцентують на вдосконаленні бізнес-моделей і перетворенні ризиків у можливості (75% та 67% відповідно), тоді як великі сервісні компанії додатково роблять ставку на розробку власних інноваційних продуктів (61%).

У фокусі майбутніх впроваджень — штучний інтелект (94%) і хмарні сервіси для інтеграції програмного забезпечення та спільної роботи (по 71%). Майже всі опитані компанії (91% виробничих та 97% сервісних) планують впровадження технологій на базі III та машинного навчання. Крім того, більш спеціалізовані технології, такі як робототехніка, 3D-принтери, AR/VR/XR та IoT планує впроваджувати кожна третя з опитаних компаній [3].

Українські бізнеси вже довели, що можуть не лише виживати в кризі, а й розвиватися й перетворювати виклики на можливості. Незважаючи на численні переваги, цифрова трансформація може бути складним і витратним процесом для підприємств. Серед основних викликів, з якими стикаються компанії під час впровадження цифрових технологій можна назвати: сумісність нових технологій із старими системами; висока вартість впровадження нових технологій особливо для малих і середніх підприємств, а також для компаній, які тільки починають свій шлях у бізнесі, де покупка та впровадження платформ для аналітики, CRM чи ERP-систем можуть стати суттєвим фінансовим навантаженням; відсутність кадрів, які мають достатні знання та досвід для роботи з новими технологіями і необхідність навчання співробітників; ризик кіберзагроз при роботі з цифровими платформами і загроз для безпеки персональних даних клієнтів.

В цих умовах, варто пам'ятати, що цифрова трансформація — це процес, який потребує від бізнесу часу, ресурсів і постійної адаптації. Невірно підбрані технології або відсутність підтримки з боку лідерів може призвести до значних труднощів, які серйозно гальмують його розвиток. Керівникам бізнес-структур важливо на постійній основі проводити оцінку результатів діяльності компаній і бути готовими до коригування стратегії їх функціонування. Впровадження новітніх технологій для оптимізації бізнес-процесів, підвищення ефективності та створення нових можливостей — ось та

важлива складова для того, щоб залишатися конкурентоспроможним на ринку і адаптуватися до нових змін. Цифрова трансформація — це не просто технологічний процес, а глибока зміна підходів до ведення бізнесу, управління та взаємодії з клієнтами. Вибір правильних технологій, інтеграція нових рішень в існуючі бізнес-процеси та активна участь керівництва — це ключові складові успішної трансформації. Бізнеси, які правильно впроваджують цифрові рішення, здатні підвищити свою ефективність, адаптуватися до змінюваних ринкових умов і забезпечити стійкий розвиток у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балицька М., Виговська В. Цифрова трансформація під тиском обставин. *Вокс Україна*. 30 Жовтня 2025 року. URL: <https://voxukraine.org/tsyfrova-transformatsiya-pid-tyskom-obstavyn>
2. Шевченко Ю. Цифрова економіка 2025: глобальні виклики та українські можливості. *Перший бізнесовий BIZ*. 28 Березня 2025 року. URL: <https://fbc.biz.ua/news/statti/tsifrova-ekonomika-2025-globalni-vikliki-ta-ukrayinski-mozhливosti/>
3. Тимошенко А., Федорін В. Чемпіони диджиталізації 2024. *KPMG Ukraine*. Січень 2025 року. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2025/01/chempiony-didzhytalizatsiyi-2024.html>